

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 15:59
צאת השבת 17:14
ר"ת 17:50

שיר ליום השבת

רבי חיים בנימין ברוד זצ"ל, חסיד ברסלב היה. קיים בעצמו דברי רבו, "מצוה גדולה להיות בשמחה ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כוחו". מתוך ספרו לעבוד בשבת, לא מצא עבודה בברית המועצות של סטאלין. באין עבודה, רעב ללחם - ושמח.

ובכל זאת, פרנסה מנין? החליט לעקור עם משפחתו למוסקבה. שם אפשר היה לחפש איזו שהיא פרנסה, גם דחוקה, ובלבד שתאפשר שמירת שבת. הגיע למוסקבה והחל לשוטט ולחקור אחר פרנסה. השוטטות עוררה את חשדם של שוטרי החרש, ועצרוהו. הושלך לבית הסוהר האימתני למתנגדי משטר האימים. היה זה ביום שישי באשמורת הבוקר. בשבת הובהל לחקירה, וכבר בתחילתה שוכנע החוקר שיש לו ענין במהגר יהודי, שרק חיפש פרנסה ורוחק הוא מחתרנות כרחוק מזרח ממערב. ביקש סליחתו. הורחו לחתום על פרוטוקול החקירה ולהשתחרר. בשבת אינו חותם.

כך?! שמירת דת, בין כתלי הכלא הקומוניסטי?!

הצצקות לא הועילו, גם לא האימונים. "החזירוהו לתאו", שאג החוקר. "שהה שם עד שתיכנע רוחו!" הוחזר לתאו, והחל לרקוד!

ריקוד, על שום מה? כי אמר לנפשו: הישיבה במאסר היא לרצוי עוונתי ופסעי, ומוטב אילו לא חטאתי ולא נענשתי. אבל כעת יושב אני במאסר אך ורק על שמירת השבת, ועל כך יש לצהול ולשמח! הסוהר לא הבין: על מה אתה רוקד?

"איך לא תבין", ענה. "הגעתי למוסקבה לחפש פרנסה. עבור מה צריך האדם פרנסה? כדי שיהיה לו לחם לאכול ותהיה לו קורת גג. וכאן, יש לי לחם לאכול ומצע לשינה בלי כל עבודה, ולא אשמח?" "ומתי תסכים להשתחרר", חקר הסוהר.

"בערב, לאחר שיראו שלושה כוכבים, אסכים לצאת ולרקוד עם הירח..." וכך היה. בערב שב הסוהר, החתימו ושחררו...

שוחרר, אבל לאן? ימשיך לשוטט? מה יעשה?! יתפלל!

התפלל, והמשיך לחפש. אחד מתוך רבבות שהיגרו למטרופולין וחיפשו עבודה. ואולי היחיד מביניהם שלא היה מוכן לעבוד בשבת. התדפק על שערי מפעל, הוצעה לו 'עבודה' בשכר אפסי, ואורו עיניו: להיות שומר לילה במפעל. הוקצה לו חדר מוסק, ועליו לשהות בו בלילות השבוע בלא לעשות דבר. כך יוכל להתפלל ולערך 'תיקון חצות' וללמוד כאוות נפשו. ובמשכורת הזעומה, יכלכל את בני ביתו! כל כך שמח!

וכשסיפר זאת, באיזו חיות סיפר, והראה את ביאור הכתוב: "בצר הרחבת ליי" - שגם אפילו בצרה עצמה ד' יתברך מרחיב לנו. כי אם יסתכל האדם על חסדי ד', יראה שאפילו בעת שד' יתברך מיצר גם בצרה עצמה ד' יתברך מרחיב לו ומגדיל חסדו עמו. וזה: "בצר, הרחבת ליי", אפילו בתוך הצרה בעצמה נתת לי הרחבה בתוכה. מלבד מה שאנו מצפים שד' יתברך יושיענו בקרוב מכל הצרות ויטיב עמנו מאוד, אך אפילו גם בצרה בעצמה מרחיב לנו.

ואז, כשמוצאים בהנהגת מידת הדין קורטוב של חסד, פועלים להפוך את מידת הדין למידת החסד, ופועלים שאכן "בצר, הרחבת ליי".

ואכן, הצרה הפכה לרווחה: שוהה היה בחדרו כל הלילה, מתפלל ולומד, ובבוקר שוחרר. הלך להתפלל שחרית, וכל היום לפניו.

שוטט, ומצא יהודים כמותו, שהגיעו למטרופולין ומחפשים מקום לינה. עד שימצאו, ארחם בחדר שבמפעל. הגיעו, והביאו עמם את מאכלם וספריהם, זה חומש, זה משניות וזה גמרא. והיטיבו לבם באכילה ובשתיה ובדברי תורה, ונוסד בית מדרש במתחם המפעל הממשלתי במוסקבה...

איך חשכו עיני יוסף כשהבחין שאחיו מבקשים להורגו, ולבסוף מכרוהו לעבד. שללו חרותו, נתקוהו מבית אביו, נפל מאגרא רמה לבירא עמיקתא, עולמו חרב עליו, איזו צרה התרגשה!

ואז העלוהו על גמל, נושא "נכאות וצרי ולט", בשמים מדיפי ניחוח -

הנה נקודת אור באפילה. הנהגת חסד. "בצר, הרחבת ליי" -

ומשהבחין בחסד זה והודה עליו, הפך הנהגת הדין לחסד, ונמכר לבית שר וחשוב, והיה ד' עמו, וכל אשר עשה הצליח ד' בידו, והיה לממונה על הבית - ולאחר מכן, כשהושם בבית האסורים, נשא חן והיה לממונה על האסירים - ומבית האסורים יצא למלך!

כי במוצאו קורטוב של חסד הפך ההנהגה עמו להנהגת חסד.

וזהו שאמר: כל המשתף שם שמים בצערו - כופלים לו פרנסתו. שהרי "שם שמים", בארוהו: 'אש ומים'. 'אש' זו מידת הדין. ואם עיין ומצא בה גם 'מים', מידת החסד, הפך ההנהגה עמו להנהגת חסד ונפתחים לו שערי שפע בכפל כפלים!

(הגדת)

מארה של הפרשה

"אין שר בית הסוהר רואה... באשר ד' אתו"

אונקלוס תרגם, ששר בית הסוהר לא ראה ביוסף שום עבירה.

ולמה? משום שד' יתברך היה בעזרו של יוסף ועשה שיהא יוסף אהוב על שר בית הסוהר.

והרי "על כל פשעים תכסה אהבה", ממילא התעלם שר בית הסוהר מכל העבירות שעשה יוסף.

דבר פלא הוא:

אילו עבירות היו ליוסף הצדיק? כלום גנב או רצח, חלילה? יוסף הצדיק?!

התשובה היא: ודאי, היו ליוסף הרבה "עבירות" בעיני שר בית הסוהר...

לדוגמא: בבית האסורים היה צריך לעבוד, ויוסף, במקום לעבוד, עומד שעתים בתפילת שמונה-עשרה...

אחרי התפילה יוסף מתיישב לאכול משהו, ושוב - חצי שעה ברכת המזון.

יוסף, היכן אתה חושב שהנך נמצא? בבני ברק? בבית המדרש? כך "לבזבז" שעתים וחצי על תפילה ועבודת ד' מידי בוקר?! הייתכן?!

אבל זה בסדר, שר בית הסוהר אינו מקפיד על "עבירותיו" של יוסף.

מדוע? "באשר ד' אתו", שכונה עמו.

יוסף דבוק בד', וכל מי שבוטח בשמי אני מצילו!

(יחי ראובן)

נקודה למחשבה

אחד מן המתפללים הקבועים בביתו של **הגרי"ז סולוביצ'יק זצ"ל** סיפר:

שנים רבות היה מונח ללא שינוי, על אחד המדפים בארון הספרים, שטר של עשרים לירות.

שאלתי פעם את אחד מבני רבנו הגרי"ז, למי שייך הכסף הזה ומדוע לא נוטלים אותו משם?

והשיב לי: "זה כסף שיש עליו שאלה..."

כיוצא בזה היה מונח זמן רב ליד דלת הכניסה לבית הגרי"ז שקית עם ספרי קודש שכנראה בעליו שכחם שם, ולא נגעו בהם, ואף לא היזו.

(עבודות לבית בריסק)

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

הצלחה ברו"ז: יוזמת העלון נעה שלו. משי' מרצי. משי' נדף. משי' יונה. משי' רענן. **זווג הגון:** אורית יהודית, יעקב משה ויוסף בני מרים דבורה פנינה. **רפוש:** תהילה בת שונמית. מיכל בת מרים דבורה פנינה. הלל בן יעל אסנת. **לע"ב:** הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל. ששון בן מסעודה ז"ל. יוסף בן רחל ז"ל

בברכת שבת שלום!

עריכה: משפחת שמעיה

לעיני אבינו הר"ר אילן סבב בן סניורה ז"ל

להקדשת העלון ולהשתתפות בהפצתו: 054-8403899

רבי יעקב מייזליש, אשר זכה להסתופף רבות בצל **ה'חזון איש'** זצ"ל, סיפר, שהוא למד בישיבת סלבודקה, ולאחד האברכים הצעירים שם נולד בן ראשון, מרב שמחה תלה האב הנרגש פתק בלוח המודעות בכניסה לבית המדרש, ובו כתב כי הוא "מזמין את כל בני הישיבה" לברית של בנו.

בדרך כלל לא נהוג לכתוב שמזמינים, אלא רק מודיעים, כדי לא לחייב להגיע לסעודה של מצוה, אבל הוא לא ידע, את הדיוק בהלכה, והזמין את כל הישיבה להשתתף בשמחתו.

הרב מייזליש היה מדקדק גדול במצוות, וכשראה שהלה מזמין את כולם, חשב לעצמו: נו, אין ברירה, אני חייב ללכת לברית.

לאחר מכן הוא הסתפק וסבר שאולי אינו חייב כי אבי הבן רק כתב פתק ולא הזמינו בעל פה, וכתביה לאו כדיבור דמי.

הוא החליט לגשת ולשאול את ה'חזון איש'. הוא נכנס ל'חזון איש' והציג לפניו את השאלה.

"אינך חייב ללכת לברית", פסק ה'חזון איש'.

"מדוע, האם משום שכתביה היא לא כדיבור לענין זה, והוא לא הזמין אותי בפיו ממש אלא רק בכתב?"

"לא", ענה ה'חזון איש', "גם אם כתיבה נחשבת כדיבור אינך חייב ללכת, וזאת משום הלכה אחרת, שאם יושבים בסעודה אנשים שאינם מהוגנים - לא חייבים לבוא לשם".

"מה פתאום אנשים שאינם מהוגנים?", תמה הרב מייזליש, "הלא כולם בני תורה יקרים, יהודים כשרים לגמרי!"

"לא ולא", נענע ה'חזון איש' בראשו. "אם נוטלים ידיים לא על כל היד, הם כבר בגדר אנשים לא מהוגנים שאינך מחויב לשבת עמם בסעודה..."

נורא!

עלינו ללמוד הלכה, כדי לדעת לקיים אותה בצורה הנכונה.

כמה רווח יהיה לנו בקיום הלכה באופן הנכון!

(יחי ראובן)

מדוע לא צפית שהישועה תבוא מיד!

יוסף הצדיק שהיה בבית הבור שנתיים נוספות, משום שתלה את בטחונו בבשר ודם, ואמר לשר המשקים: "כי אם זכרתני... והזכרתני אל פרעה". ידועה השאלה, מדוע יוסף נענש על כך? הלא כל אדם צריך לעשות השתדלות למען הצלתו!

רבי שלמה קלוגר זצ"ל ביאר, שחטאו של יוסף היה בכך שתלה את בטחונו בדבר שיכול להתקיים רק בעוד שלושה ימים, שהרי רק בעוד שלושה ימים ישתחרר שר המשקים מן הבור, ויוכל להזכירו לפני פרעה! הטענה כלפי יוסף הצדיק היתה, שהיה עליו לבטוח שהישועה יכולה לבוא בכל רגע!

הקב"ה יכול להושיע אותך כעת -

למה לחכות שלושה ימים?

(יחי ראובן)

"ונפשי כעפר לכל תהיה"

מידי שנה בשנה בט"ו בחשוון, יום פטירתו של רבנו ה'חזון איש', היה היכל כולל 'חזון איש' מלא מפה לפה בזמן השיעור אותו מסר **הסטייפלר זצ"ל** לרגל ביום השנה. המעמד היה נאדר בקודש.

פעם התבטא הסטייפלר זצ"ל בפני ברוב ענוותנותו:

"מפני שהשיעור הוא פעם אחת בשנה, לכן באים הרבה אנשים... מסתבר שאם הייתי אומר שיעור פעם בשבוע לא היה אפילו מנין אחד להגיד אחר כך קדיש דרבנן..."

ביום הפורים, במיוחד בשנותיו האחרונות של הסטייפלר, היה מתאסף ציבור גדול מכל החוגים והעדות, בהם ילדים רבים שציפו לקבל ברכתו. אמר על כך הסטייפלר:

"בפורים אין לומדין בתלמודי תורה, הילדים הקטנים מסתובבים לאמהות בבית ומפריעים להן להכין את סעודת פורים ומשלוחי המנות, על כן החליטו הנשים לשלוח את כל הילדים עם אבותיהם לזקן אחד, שמפאת חולשתו נמצא תמיד בביתו, כדי שישתובבו בביתו כמה שעות, ובכך להקל מעליהן את עבודת היום..."

(איש לרעהו)

בתקופת בית המקדש השני, גזרו מלכי יון גזרות על ישראל, ולא הניחום לעסוק בתורה ובמצוות, ולחצום לחץ גדול, ופשטו ידיהם בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל המקדש ופרצו פרצות, והיה צר לישראל מפניהם. עד שריחם עליהם ד' והצילים מידם, וגברו בני חשמונאי הכוהנים הגדולים והרגומו, והושיעו את ישראל מידם, וחזרה המלכות לישראל ונמשכה יותר ממאתיים שנה עד חורבן בית שני.

וכשגברו ישראל על אויביהם, ביום כ"ה בכסלו, נכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור להדליק את המנורה שבבית המקדש, אלא פך אחד של שמן, שלא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

ומפני זה התקינו רבותינו, שיהיו ימים אלו, ימי שמחה והלל. ומדליקים נרות לפרסם הנס.

✪ צריך להיזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצווה חביבה עד מאד, לפרסם את הנס בהודאה לד' על הניסים שעשה לנו. והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים.

✪ מצוות הנחת נרות חנוכה, היא בתוך עשרה טפחים (80 ס"מ) מקרקע הדירה.

ואם הניחם גבוה מזה, עד עשרים אמה (9.60 מטר) יצא.

✪ מצווה שייניח נרות חנוכה במרפסת או בחלון, כדי שיראו לעוברים שברשות הרבים, לקיים פרסומי ניסא.

ואם מרפסת ביתו גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר) יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים.

✪ מצווה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח הבית משמאל הנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא, הרי הוא מוקף במצוות.

✪ כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה, ושמן זית מצווה מן המובחר.

✪ אסור להתחיל במלאכה, ללמוד או לאכול סעודת קבע (שהוא יותר מכמות של כ'ביצה' פת), חצי שעה לפני זמן הדלקת נרות (כרבע שעה לפני השקיעה), עד שידליק נרות חנוכה.

✪ זמן הדלקת הנר הוא בצאת הכוכבים, שהוא כרבע שעה אחרי השקיעה. ומדליק כל הלילה.

✪ בזמן שמדליק, יקבץ את כל בני ביתו שיהיו נוכחים בעת הברכות וההדלקה, לפרסם הנס.

✪ לא יסלק ידו מהנר, עד שידליק רוב פתילה.

✪ טוב לחנך את בניו הקטנים שהגיעו לחינוך בהדלקת נרות ההידור (נר שני ואילך) שבכל ערב.

ואם לא הגיעו לחינוך, אין לתת להם להדליק בנרות שהוא יוצא בהן ידי חובה.

ואת השמש מותר להדליק גם על ידי קטן שלא הגיע לגיל חינוך.

✪ אסור להשתמש לאור נרות חנוכה, ואפילו תשמיש של קדושה, כגון ללמוד, אסור.

✪ נוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות שבבית דולקות, ואין להקל להן. ויש אומרים, שבכל ימי החנוכה טוב לנשים להימנע ממלאכות שיש בהן טרחה מרובה.

על כל פנים, ביום ראשון ושמיני של חנוכה ימנעו ממלאכות כבודות, אבל האנשים אינם נמנעים ממלאכה.

✪ יש קצת מצווה בריבוי סעודות בחנוכה, ונוהגים לומר זמירות לד', ואז נחשבות לסעודות מצוה, בפרט אם מדברים בהם דברי תורה.

✪ מוסיפים ברכת "על הניסים" אחרי "מודים אנחנו לך" בתפילת שמונה-עשרה.

ואם שכח ונזכר אחר חתימת הברכה, יאמר בסוף התפילה כשמוסיים "א-לוקי נצור", ויאמר "מודים אנחנו לך על הניסים ועל הנפלאות" וכו', עד "ונודה לשמך הגדול".

✪ גם בברכת המזון צריך לומר "על הניסים".

אם שכח לאומרו, חוזר ואומר כל זמן שלא הזכיר שם ד' בחתימת הברכה.

ואם כבר חתם, טוב שבאמצע "הרחמן", יאמר: "הרחמן הוא יעשה עמנו ניסים ונפלאות, כמו שעשה לאבותינו בימים ההם... בימי מתתיהו... וכו'".

✪ בכל יום מימי חנוכה, גומרים את ההלל בתפילת שחרית. ונשים לא תברכנה.

(י"א י"א)

"אנא ה' הצלנוה נא"י גיפלאנו אנו ול' ה' יתקן, שתייה לו הצלנוה, שהיה איתנו היום.

וגיה הצלנוה האל? היום אלוהי אלוהי: כשיש לו נתיחא גמיו. (רבי יוסף קארו וקדושה זצ"ל)

אבא שרצה לשנות את החיים שלו, צריך להיחלף החינוך האלוהי שלו.

"בפיך ובלבבך לעשותו"

לפני זמן מה נידון יהודי לגזר דין מוות במדינת פלורידה.
 לפני ביצוע גזר הדין, ניסו את כל האמצעים הקיימים בעולם על מנת למנוע אותו.
 באחד הימים העלה אי מי רעיון, לשלוח למושל פלורידה מיליוני חתימות מהודי כל רחבי תבל, בבקשה לחוס את הנידון למות.
 בישיבות רבות אספו מכל מי שיכל היה חתימה. כולם הבינו את דחיפות העניין ונרתמו למבצע. גם מי שלא ידע קרוא וכתוב באנגלית, אימץ את ידיו וניסה לחתום את שמו. רבים התרוצצו כדי לחפש מכשירי פקס, באמצעותם הם ישלחו את מחאתם למושל אודות אותו גזר דין נורא.
 איש לא עשה זאת משום שהוא קרוב משפחה לאותו אדם ולא מפני שהוא מכיר את אותו יהודי אלמוני, אלא מכיון שהוא יהודי כמונו, ויהודים רחמנים בני רחמנים חשים קשר לכל יהודי שהוא בכל רחבי תבל, ולכן הם מוכנים להקדיש מאמצים מרובים על מנת להציל אותו ולהושיע אותו.

כמה פעמים ביום אנו חולפים ליד לוח מודעות, ומגלים שם מודעה המבקשת להעתיק בתפילה עבור חולה כלשהו הנמצא במצב של פיקוח נפש, ואנו אוטמים את לבנו וממשיכים הלאה?
 האם יודעים אנו שבפרק תהלים אחד שאותו אנו משגרים למעלה, אנו יכולים להציל את חייו?
 האם מודעים אנו לכך שלאותו פרק תהלים יש משקל רב בהרבה מפקס הנשלח למושל?
 בשמים כל פניה מתקבלת ברצינות, ונקראת בעיון... אין 'פקס' בלי תשובה... כל 'פקס' גורר תזווה...

התפילה היא הרפואה היחידה שנותרת לנו, ובכוחה לשנות ולהצליח במאה אחוזים!
 (מתוך האור)

"מצוה הבאה לידיך..."

מספר הרב מנחם פרוש שליט"א:

יום שישי אחד, כמחצית השעה לפני קבלת שבת, קיבלתי הודעה מהגרי"ז סולובייצ'ק זצ"ל, לבוא לביתו באופן דחוף ביותר...
 כמובן שתכף ומיד נחפזתי ללכת אליו.
 כאשר הגעתי לביתו אמר לי שיש לכתוב מכתב לאדם מסוים, שיש בידו לעזור לתלמיד חכם שמצבו הכספי קשה ביותר, ואינו מוצא מרגוע לנפשו ויש לפעול מיד לרווחתו.
 הגרי"ז הכתיב לי מיד את הנוסח שיש לשלוח, ואני כתבתי כדבריו. לאחר שסיימתי את כתיבת המכתב, לא התאפקתי ושאלתי את הגרי"ז: "למדנו רבנו, הנה עתה כמה דקות לפני כניסת שבת, ואם כן פשוט וברור שאי אפשר לשלוח עכשיו את המכתב, כי הדואר סגור. אם כן הרי היה היינו הך אם הייתי בא במוצאי שבת ואז הייתי כותב את המכתב, ומדוע קרא לי הרב בדחיפות שכזו?"
 הגרי"ז הביט בי בטוב לב ואמר בפליאה: "רבי מנחם, וכי הנני סמוך ובטוח שאחיה עד מחר?! כל דבר שביכולתי לעשות מיד, אסור בשום פנים ואופן לחכות..." והוסיף: "יש לי קבלה מאבא ז"ל, שיש לפרוץ חומות בשביל לעשות טובה ליחיד..."

המשגיח מפוניבז', **הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל**, רצה לפתוח קופת גמ"ח, אך לא היה לו כסף. תלמידיו באמריקה, שידעו על רצונו זה, דיברו עם גביר גדול שהגיע משנחאי לאמריקה, וסיפרו לו על רצונו של המשגיח. "ללא ספק", אמרו לו, "הזכויות העצומות שיהיו מהסיוע לנזקקים תזדקפנה לזכותך".
 הגביר "קפץ" על המציאה. לא בכל יום מזדמן מנהל גמ"ח שכזה!
 הוא הפריש באופן מיידי סכום כסף גדול, ושלח אותו ארצה לר' יחזקאל, שפתח בכסף הזה קופת גמ"ח.

לגביר הזה היתה מעלה נוספת מיוחדת:
 הוא לא הרשה לבניו ולחניו, בשום פנים ואופן, להיכנס לעולם המסחר. רצונו היה שהם ילמדו תורה והוא "החזיק" אותם בכסף.
 לימים הגיע הגביר ארצה לביקור.

נכנס למשגיח ואמר לו: "אני הוא אותו יהודי שנתן את הכסף לפתיחת הגמ"ח..."
 ר' יחזקאל החל משבח אותו: "פה מאד! ישר כוחך! אני משתמש בכסף שלך ואנשים רבים נהנים ממנו! ובנוסף לכך גם שמעתי על כך שאתה 'מחזיק' את הבנים ואת החתנים שלך כדי שיוכלו לשבת באוהלה של תורה, וללמוד תורה במנוחת הדעת..."
 לפתע פנה אליו המשגיח בשאלה:

"אמור לי! האם אתה בעצמך לומד? האם קובע אתה עתים לתורה?"
 ומה יכול היה האיש לענות? הרי התשובה לשאלה היא שלילית... הוא בעצמו לא לומד וגם לא קובע עתים לתורה. ישב ושתק...

"דע לך!", נענה ר' יחזקאל ואמר לו, "אם אינך לומד - תצא מן העולם הזה ערום ויחף!".
 הגביר התמלא בפחד ובאימה מכף רגל ועד ראש.

הוא קיצר את ביקורו המתוכנן בארץ וחזר לארצות הברית.
 מיד עם שובו סר למעונו של אחד מגדולי ראשי הישיבות וביקש ממנו: "כל בוקר, לפני שאני יוצא לביזנס אני רוצה שתלמד אתי במשך שעותיים..."

הלה חיך והשיב לו: "שעותיים? כל בוקר? במחילה, אין לי את הזמן הזה..."
 נענה הגביר ואמר בכאב: "מה? אין לכבודו זמן בשבילי? ומה יהא, אפוא, עלי? המשגיח אמר שאני אעזוב את העולם ערום ויחף! אם כבודו לא יכול ללמוד אתי - לכל הפחות יסדר לי חברותא ואני אשלם לו במיטב כספי ככל אשר יחפוץ..."

ראש הישיבה ראה את חשקו הגדול של הגביר ללמוד תורה והחליט לעשות שינוי בסדר יומו, על מנת שאכן יוכל לשבת וללמוד אתו כל יום במשך שעותיים.
 לימים אמר אותו גביר:

"המשגיח הוא ידיד אמת שלי! הוא רצה להכיר לי טובה על כך שעזרתי לו לפתוח את קופת הגמ"ח בה הוא היה כל כך חפץ.

כיצד יוקיר אותי ויכיר לי טובה? מה הוא כבר יכול 'לשלם' לי?
 'התשלום' שלו היה שהוא הושיב אותי ללמוד! היש 'תשלום' יותר יקר מזה? היש ידיד אמתי יותר ממנו?"

ומתעוררת שאלה קשה על המשגיח:

נכון! הוא רצה 'לטלטל' את אותו גביר, לזעזע אותו, אבל סוף כל סוף כיצד יכול הוא לומר על אדם שמחזיק תורה ועושה מעשים טובים שייצא מן העולם ערום ויחף? ומה עם כל הזכויות האחרות שיש לו?

על כך עונה ר' אליה לופיאן זצ"ל שמביא את דברי הזוהר הקדוש על הפסוק "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך" -

'אם לא תדעי לך' - אם אין לך ידיעה באורייתא, אפילו אם תהיי "היפה בנשים" - שיהיו לך הרבה מעשים טובים, 'צאי לך' - אומר הקב"ה: צאי ממחיצתי!

למדנו מדברי הזוהר הקדוש, שאפילו אם יש לו לאדם הרבה מעשים טובים - בלי לימוד תורה, בלי קביעות עתים לתורה, אי אפשר להימצא במחיצתו של הקב"ה! ככל שיש יותר ידיעה בתורה - כך נכנסים עמוק יותר למחיצתו של הקב"ה.

הוא אשר הבאנו בראשית הדברים: התורה קודמת לכל וחשובה מכל!

סיפר הרב ראובן קרלינשטיין:

כשהייתי פעם באמריקה הזדמנתי לבית כנסת אחד בפלטבוש לסעודה שלישית. לידי ישב יהודי אמריקני, מבוגר. הלה סיפר לי מעט על עצמו ובתוך הדברים אמר כך: "יש לי שלושה בנים. הראשון - עורך דין גדול! עשיר! וכמובן הוא דתי ושומר מצוות... לשני - יש עסק של רהיטים במנהטן, שמונה קומות! ויש לי עוד בן, מסכן, בינתיים עוד אברך בלייקווד... בינתיים הוא יושב ולומד..."

באמת היה עליו לומר בדיק להפך: "ברוך ד'! זכיתי! יש לי בן שיושב ולומד תורה! לא מש מאוהלה של תורה! הלוואי שגם שני בני האחרים יעסקו בתורה כמוהו..."

זהו "שלא ברכו את עצמם בתורה!"

(יחי ראובן)

"הילד איננו ואני אנה אני בא"

"יושב ראובן אל הבור" - משמתקרבים ובאים הימים בהם צריך אדם לירד לבור, והוא רואה כי "אין יוסף בבור" - שלא הוסיף מאומה בעבודת ד' ובקיום מצוות, כדי לקחת עמו אל הבור, אזי נושא הוא את קולו וצועק: "הילד איננו" - ימי הילדות והנעורים כבר חלפו-עברו, ואני אנה אני בא" היאך אבוא לשם??

(רבי דוד מזאבלטוב זצ"ל)

הפתגם השנון

לך כוזה הנשא נכחי איתו,
 אלא איך שאנו נשאין איתו.

קשה לאמוד את מטעני הכבוד והאיטיות שהיצר הרע מעמיס על ליבם וכתפיהם של מאחרי-הקום.

מוכרים לכם? הללו, ברוכים יהיו, נאבקים או לא נאבקים עם מחוגי השעון האכזריים, הממאנים לעצור ולנחם לרגע, וכמו זועקים בלחשה לעברם של גדודי המנמנמים "עורו ישנים מתרדמתכם, הקיצו מתנומתכם וצאו לעבוד את בוראכם בתפילת השחר", נו, נו.

לר' שיעה יצחקוביץ לא היו קשיים מיוחדים להגיע לתפילה בזמן. ברוך ד', הוא אמנם בשלהי העשור השישי שלו, הסוכר עדיין לא הניף דגלי ניצחון על כדוריות הדם שלו, לבו נמדד ונבדק מכל הזוויות, ונמצא פועם היטב, ועל פי הבנת מומחי דיאטה יש הרמונית מופלאה בין משקל גופו לגובהו. לחץ דם? אתם שואלים, גם הוא סביר לחלוטין בהתייחס ליום העבודה העמוס שלו בנגריה הגדולה שירש מאביו, שירש מאביו, שירש מאביו.

הא, כמובן, כאן המקום והזמן לאזכר, שר' שיעה יצחקוביץ הוא דור רביעי של נגרים מדופלמים, אשר יצירותיהם המשובחות מפארות מטבחים זוטרים בתל אביב של אותם הימים, שיותר ראו חול מאשר עשן אוטובוסים. את הסלונים ושולחנות האוכל שלהם אתם יכולים למצוא עד היום, גם בדירות איכות בצפון ובדרום, ואפילו בוילות יוקרה במרכז הארץ.

"יצחקוביץ נגרים בע"מ" פירמה שכל קבלן מתחיל כותיק משתבח בה, כשהוא בא להציג את המפרט הטכני בפני הלקוח הסקרן שלו. נו, אז אם דיברנו על פרנסה, גם זו לא חסרה ליצחקוביץ, אשר הספיק לחתן - ביד רחבה ובעין טובה - את שמונת בניו ובנותיו, ולרוות נחת כשר מנכדים יראים וחביבים, כן ירבו וכן יפרצו.

אם כל כך טוב, מה כל כך רע? לא רע, הודו לד' כי טוב. העסקים טובים, הילדים טובים, האישה מאושרת, ועולם כמנהגו נוהג אצל יצחקוביץ.

כאשר מניין מתפללי בית הכנסת "חסדי ראובן" עומד סמוך ונראה לתפילת שמונה-עשרה, רק אז הוא מגיח פנימה, ובנימוחות שאין שנייה לה, מתעטף בטליתו הרקומה ומניח תפילין, כאילו כל הזמן והחיים לפניו. זה לא חדש, מנהגו זה כבר קנה שביטה בנשמתו עשרות שנים, ולא עושה רושם שהוא מתכוון לכוון שינוי דרסטי או ראדיקלי, על מנת לזכות לאותו שכר נכסף של העשירייה הפותחת את מניין השחרית של 7:00 בבוקר.

מה לא טוב בשבע וחצי?

אלא שבאופן בלתי מתורץ לחלוטין, הוא מצליח לנסוק כמו מטוס ללא טייס, או אולי כמו טיל ללא איראני, וליישר קו עם המנין - בשתיים שלוש נשימות - ולפני "עלינו לשבח" הוא כבר עוסק בקיפול התפילין לקראת יום יצירתו חדש בנגרייה שלו.

יש לכם בעיה עם זה? גם לו אין.

האמת ניתנת להיאמר שאף אחד לא עשה מזה עניין, ויצחקוביץ אפילו לא העלה בדעתו שהוא נחשב כמתפלל בעייתי. כוחו של הרגל מגונה.

אלא שיום אחד, מבלי התראה מוקדמת, החליטו צמד הגבאים המסורים אבי טוויטו וחנניה לוי, להכניס הילוך ולמנות רב בית כנסת במשרה מלאה. אחד כזה שיפתח את הבוקר בתפילת השחר, לאחריו ימסור כמה שעות שיעורי תורה לבעלי בתים בפנסיה או לכאלה שזמנם בידם. אחרי הצהריים ילמד מוסר את בני הנוער, ובערב "דף היומי" לכל דכפין.

טוויטו את לוי שהתחרדו זה לא מכבר, הבינו שאם בית הכנסת "חסדי ראובן" ימשיך לתפקד כמו תחנת תפילות מצויה, לעתיד לבוא לא יהיו להם תירוצים משכנעים בפני בית-דין של מעלה, מדוע לא להכניסם בדלת הקדמית להגדרה המחרידה "ארור-אשר-לא-יקים-את-דברי-התורה...". אמרו. ברו. התייעצו. בחרו.

והנה בוקר לא אביבי אחד הצטרף לקהילה הנכבדה הרב חנוך גבירול, אברך בן 35 שעשה הסבה לא רעה בכלל, לרב בית כנסת. חדור מוטיבציה היה הרב גבירול, ושאיפותיו לרומם את הקהילה נסקו מעלה מעלה, משל היה נשר צעיר במצופו.

ההיענות הייתה ברוך ד' יוצא בן הכלל. תוך שבועות ספורים החל קול התורה להפציע בין ארבע כתלי "חסדי ראובן" ומעגל לומדי "דף היומי" התרחב מדי יום.

והנה אנו גולשים לשבוע השביעי, במהלכו כבר הספיק הרב חנוך להתחבר לקהילה, לדרוש ברבים ואף לעלות כשליח ציבור ולהנעים מסלסולי קולו. המשימה הבאה שעמדה בפניו הייתה חיזוק מניין השחרית.

בליל שבת הוא דרש בהתרגשות על מעלותיה של התפילה, על החשיבות להגיע בזמן, לקרוא את פרשת העקידה והקורבנות, להיות מוכן בלב ובנפש, כחסידי הראשונים, לעמוד בפני בוראם בסילודין ובהארה, ומילותיו נפלו כמים צוננים לנפשות עייפות.

אלא שר' שיעה יצחקוביץ הנגר התשוש מעמל השבוע, נחר קלות לציני הרב, לא חלילה בכונה, אלא שהעפפשים שתהיינה בריאות, הן סירבו להישאר פקוחות. כך יצא שהדרשה הנפלאה דילגה מעל אוזניו ולבו של המתפלל המאחר הכרוני, ולא פעלה את פעולתה.

יום א' בבוקר השעה 7:00 בדיוק, המניין מתחיל. ב-7:32 ר' שיעה יצחקוביץ נכנס, מתעטף, מתעטף, ופורץ בדהרה לכיוון "עלינו לשבח".

שעה 7:50 עת שתי רגליו של ר' שיעה כבר היו בחוץ, הוא חש נגיעה קלה בכתפו, וחיוך אוהב ניבט לנגד עיניו.

"כן כבוד הרב, מה אוכל לעזור לך?" התפייט בנימוס הנגר החרוץ.

"בהחלט ידידי, תוכל לעזור לי. עשה לי טובה, השתדל להגיע לתפילה כמו כולם ב-7:00, זה יכבד אותך, זה יכבד את הקב"ה".

מועקה מגרדת החלה לקנות שביטה בריאותיו של הנגר. רק זה חסר לו עכשיו, נודניק סידרתי שיתחיל לעקוב אחריו.

ר' שיעה החזיר חיוך ציני משהו לעבר הרב גבירול והפטיר "כבוד הרב איחרתי, אבל הגעתי..." נו טוב.

שלוש פעמים באותו שבוע, בווריאציה כזו או אחרת, ביקש הרב גבירול מהנגר היקר לעשות מאמץ, למסור נפש למען התפילה, ושמע ממנו את משפט המחץ, שנשא בחובו את תפישת עולמו המצומצמת והנגרית של יצחקוביץ: "איחרתי, אבל הגעתי".

בשבוע שלאחר מכן, הרב גבירול התעלם לחלוטין מאיחרו של יצחקוביץ, אך ממבט עיניו ניכר שהוא בהחלט איננו מרוצה מן העובדה שהאיחור השיטתי גורם לאווירה לא בריאה.

בואו נאיץ את מחוגי השעון.

שלושה חודשים אחר-כך, ערב יום כיפור.

בשעה 6:45 בבוקר ניהר ר' שיעה יצחקוביץ, שהשכים קום, בפנים נפולות לרב חנוך גבירול, ולחש על אוזנו: "כבוד הרב, בגלל שאני מאחר לתפילה, אתמול אחרי הצהריים נשרפה הנגרייה שלי כליל, הכל עפר ואפר, הלך לי ציוד במיליונים, חלקו הגדול לא מבוסח..."

הרב השתאה: "מה הקשר? האיחור שלך לתפילה הוא בעיה חמורה ביראת שמים, אבל אינני מוצא שום חוט מקשר בין האסון הכלכלי שנחת עליך, לבין האיחור..."

הנגר שהגיע הבוקר בזמן לתפילה, התיישב ליד הרב והחל לספר: "בשעה 5:00 אחה"צ שמענו פיצוץ מכיוון ארון החשמל. להבות אש פרצו משם והחלו לשרוף חבילות קרשים, באנו עם מטפים וניסינו לכבות, זה לא עזר. האש התפשטה והחלה לנוע.

התקשרתי למכבי אש, היסטר, מבוהל: 'תגיעו מהר, המבנה בסכנה!!!'... והם משיבים לי 'הוצאנו שתי כבאיות, אל תהיה מודאג, הכבאים בדרך...' עוד דקה איומה עוברת, אני שוב מתקשר - 'אדוני, אנחנו בדרך' הם מנסים להרגיע אותי.

האש מדלגת לחדר המכונות הגדול. 'תגיעו! אני מתחנן! זה ייגמר באסון!'... והם עונים לי 'אדון יצחקוביץ, נגיע. אנחנו או-טו-טו אצלך'.

לקח להם חצי שעה לנחות אצלי. עמדתי בחוץ כולי מזיע, מפוחם, בקושי נושם, וצועק עליהם 'השתגעו! איפה הייתם עד עכשיו...' נו, ומה משיבים לי הכבאים? 'אדוני, איחרנו אבל הגענו...' אתה מבין, כבוד הרב?"

הנגר השבור גירד את מצחו: "המשפט הזה 'איחרנו, אבל הגענו', היה מוכר לי מאיזשהו מקום. אתה כבוד הרב גם שמעת אותו, הלא כן?"

הרב חנוך הניח ידו על כתפו של הנגר וליטפו במבט אוהב.

"ר' שיעה, ר' שיעה, אין לך מושג עד כמה הקב"ה אוהב אותך, הוא שרף עבורך נגריה שלמה, ושלח לך קבוצת כבאים חולמניים עם תירוץ כל כך טיפשי ועלוב, כדי לזכות לראות אותך במצונו, בזמן, ב-7:00, בתפילה." "וישכם... אברהם... בבוקר..." מלמל ר' שיעה.

ומאז הקדים לבוא, עם העשירייה הפותחת. זה היה פשוט.

ח"ח קנייני התורה

"ונגד זקניך כבוד"

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אמר: כידוע בשעה שנחלש אצל אדם אחד החושים, מיד מתחזק כנגדו חוש אחר. אם כן, לעת הזקנה כשהתאוה נרפית - מתחזקת במקומה רדיפת הכבוד..."

כדומה בכך אמר **רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל**: לעת זקנתו של אדם, כאשר מסתלקות ממנו כבר התאוות - עיקר עבודת יצר הרע עליו, הוא כבוד וגאוה..."

באחרית ימיו של **הצדיק רבי שלמאן מוצפי זצ"ל**, כבוד רגליו והוא תקשה בהליכתו. כאשר ביקש ללכת לבית הכנסת, הציצו להקל מעליו את טורח ההליכה על ידי שיחצה דרך חצר שרבים היו עוברים בה כדי לקצר דרכם, מאחר שבעליה לא נעלו את שערי החצר.

אולם רבי שלמאן סרב לעבור דרך אותה חצר בטעונו: "אולי בכל זאת מקפידים בעלי החצר ולא נוח להם שעוברים בחצרם, ויש כאן חשש גדל".

(עולמו של צדיק)